

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 14ης Νοεμβρίου 2017*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινή γεωργική πολιτική – Άρθρο 42 ΣΛΕΕ – Κανονισμός (ΕΚ) 2200/96 – Κανονισμός (ΕΚ) 1182/2007 – Κανονισμός (ΕΚ) 1234/2007 – Πρακτικές αντίθετες προς τους κανόνες ανταγωνισμού – Άρθρο 101 ΣΛΕΕ – Κανονισμός 26 – Κανονισμός (ΕΚ) 1184/2006 – Οργανώσεις παραγωγών – Ενώσεις οργανώσεων παραγωγών – Καθήκοντα των εν λόγω οργανώσεων και ενώσεων – Πρακτική καθορισμού ελάχιστων τιμών πωλήσεως – Πρακτική συνεννοήσεως σχετικά με τις ποσότητες που διατίθενται στην αγορά – Πρακτική ανταλλαγής στρατηγικών πληροφοριών – Γαλλική αγορά των ραδικιών αντίβ»

Στην υπόθεση C-671/15,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γαλλία) με απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2015, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Δεκεμβρίου 2015, στο πλαίσιο της δίκης

Président de l’Autorité de la concurrence

κατά

Association des producteurs vendeurs d’endives (APVE),

Comité économique régional agricole fruits et légumes de Bretagne (Cerafel),

Fraileg SARL,

Prim’Santerre SARL,

Union des endiviers, πρώην Fédération nationale des producteurs d’endives (FNPE),

Soleil du Nord SARL,

Comité économique fruits et légumes du Nord de la France (Celfnord),

Association des producteurs d’endives de France (APEF),

Section nationale de l’endive (SNE),

Fédération du commerce de l’endive (FCE),

France endives société coopérative agricole,

Cambrésis Artois-Picardie endives (CAP’Endives) société coopérative agricole,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Marché de Phalempin société coopérative agricole,
Primacoop société coopérative agricole,
Coopérative agricole du marais audomarois (Sipema),
Valois-Fruits union de sociétés coopératives agricoles,
Groupe Perle du Nord SAS,
Ministre de l'Économie, de l'Industrie et du Numérique,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, A. Tizzano, Αντιπρόεδρο, L. Bay Larsen, T. von Danwitz και J. Malenovský, προέδρους τμήματος, E. Juhász, A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, D. Šváby (εισηγητή), F. Biltgen, K. Jürimäe, Κ. Λυκούργο και Μ. Βηλαρά, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Wahl

γραμματέας: V. Giacobbo-Peyronnel, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 31ης Ιανουαρίου 2017,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο président de l'Autorité de la concurrence, εκπροσωπούμενος από τον H. Génin, καθώς και από τις S. Subrémon Lukaszewicz και I. de Silva, επικουρούμενους από τον J.-P. Duhamel, avocat,
- οι Comité économique régional agricole fruits et légumes de Bretagne (Cerafel), Comité économique fruits et légumes du Nord de la France (Celfnord), Association des producteurs d'endives de France (APEF), Section nationale de l'endive (SNE) και Fédération du commerce de l'endive (FCE), εκπροσωπούμενες από τους H. Calvet, P. Morrier, Y. Chevalier και A. Bouviala, avocats,
- οι Fraileg SARL και Prim'Santerre SARL, εκπροσωπούμενες από τους J.-L. Fourgoux και L. Djavadi, avocats,
- οι France endives société coopérative agricole, Cambrésis Artois-Picardie endives (CAP'Endives) société coopérative agricole, Marché de Phalempin société coopérative agricole, Primacoop société coopérative agricole, Coopérative agricole du marais audomarois (Sipema) και Groupe Perle du Nord SAS, εκπροσωπούμενες από τους B. Néouze, V. Ledoux και S. Pasquesoone, avocats,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues, D. Colas και S. Horrenberger, καθώς και από τις C. David και J. Bousin,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Gavela Llopis,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον P. Gentili, avvocato dello Stato,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους X. Lewis, A. Bouquet και B. Mongin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Απριλίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του κανονισμού 26 του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 1962, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/001, σ. 35), το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2200/96 του Συμβουλίου, της 28ης Οκτωβρίου 1996, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ 1996, L 297, σ. 1), το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) 1184/2006 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 2006, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (ΕΕ 2006, L 214, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2007 (ΕΕ 2007, L 299, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2008, L 155, σ. 28) (στο εξής: κανονισμός 1184/2006), το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1182/2007 του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 2007, για τη θέσπιση ειδικών κανόνων όσον αφορά τον τομέα των οπωροκηπευτικών, για την τροποποίηση των οδηγιών 2001/112/ΕΚ και 2001/113/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΟΚ) 827/68, (ΕΚ) 2200/96, (ΕΚ) 2201/96, (ΕΚ) 2826/2000, (ΕΚ) 1782/2003 και (ΕΚ) 318/2006 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 2202/96 (ΕΕ 2007, L 273, σ. 1), καθώς και το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, και το άρθρο 176 του κανονισμού (ΕΚ) 1234/2007, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 491/2009 του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 2009 (ΕΕ 2009 L 154, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1234/2007).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του président de l'Autorité de la concurrence (στο εξής: πρόεδρος της Αρχής Ανταγωνισμού) (Γαλλία), αφενός, και της Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE), της Comité économique régional agricole fruits et légumes de Bretagne (Cerafel), της Fraileg SARL, της Prim'Santerre SARL, της Union des endiviers, πρώην Fédération nationale des producteurs d'endives (FNPE), της Soleil du Nord SARL, της Comité économique fruits et légumes du Nord de la France (Celfnord), της Association des producteurs d'endives de France (APEF), της Section nationale de l'endive (SNE), της Fédération du commerce de l'endive (FCE), της France endives société coopérative agricole, της Cambresis Artois-Picardie endives (CAP'Endives) société coopérative agricole, της Marché de Phalempin société coopérative agricole, της Primacoop société coopérative agricole, της Coopérative agricole du marais audomarois (Sipema), της Valois-Fruits union de sociétés coopératives agricoles και του Groupe Perle du Nord SAS, καθώς και του ministre de l'Économie, de l'Industrie et du Numérique (Υπουργού Οικονομίας, Βιομηχανίας και Ψηφιακής Τεχνολογίας), αφετέρου, με αντικείμενο την απόφαση της 6ης Μαρτίου 2012 με την οποία η Αρχή Ανταγωνισμού διαπίστωσε, βάσει ιδίως του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, την ύπαρξη σύνθετης και διαρκούς συμπράξεως διάρκειας δεκατεσσάρων ετών στη γαλλική αγορά των ραδικιών αντίβ, για την οποία επέβαλε οικονομικές κυρώσεις (στο εξής: επίδικη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι διατάξεις του παράγωγου δικαίου για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών οι οποίες έχουν εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης περιλαμβάνονται στον κανονισμό 2200/96, ο οποίος είχε εφαρμογή μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2007, στον κανονισμό 1182/2007, ο οποίος καταργήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 361/2008 του Συμβουλίου, της 14ης Απριλίου 2008, περί τροποποίησης του κανονισμού 1234/2007 (ΕΕ 2008, L 121, σ. 1), καθώς και στον κανονισμό 1234/2007. Ο τελευταίος αυτός κανονισμός καταργήθηκε, από 1ης Ιανουαρίου 2014,

με τον κανονισμό (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) 922/72, (ΕΟΚ) 234/79, (ΕΚ) 1037/2001 και (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 671), ο οποίος δεν έχει, εντούτοις, εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης.

- 4 Οι διατάξεις του παράγωγου δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διέπουν την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων του τομέα των οπωροκηπευτικών θεσπίστηκαν από τον νομοθέτη της Ένωσης με τον κανονισμό 26, τον οποίο διαδέχθηκαν ο κανονισμός 1184/2006 καθώς και τα άρθρα 175 έως 182 του κανονισμού 1234/2007.

Ο κανονισμός 26

- 5 Το άρθρο 1 του κανονισμού 26 ορίζει τα εξής:

«Από της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος κανονισμού, τα άρθρα [101 έως 106 ΣΛΕΕ], καθώς και οι διατάξεις εφαρμογής τους εφαρμόζονται σε όλες τις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που αναφέρονται στο άρθρο [101, παράγραφος 1, και στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ], σχετικά με την παραγωγή ή την εμπορία των προϊόντων, τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ της Συνθήκης, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 2.»

- 6 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού έχει ως εξής:

«Το άρθρο [101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ] δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος μιας εθνικής οργάνωσης αγοράς ή είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση των αναφερομένων στο άρθρο [39 ΣΛΕΕ] στόχων. Δεν εφαρμόζεται ιδίως σε συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές παραγωγών, ενώσεων παραγωγών ή ενώσεων των ενώσεων αυτών ενός μόνο κράτους μέλους κατά το μέτρο που, χωρίς να συνεπάγονται την υποχρέωση εφαρμογής καθορισμένης τιμής, αφορούν την παραγωγή ή την πώληση γεωργικών προϊόντων ή την χρήση κοινών εγκαταστάσεων αποθηκείσεως, επεξεργασίας ή μεταποιήσεως γεωργικών προϊόντων, εκτός αν η Επιτροπή διαπιστώνει ότι κατ' αυτόν τον τρόπο αποκλείεται ο ανταγωνισμός ή ότι διακυβεύονται οι στόχοι του άρθρου [39 ΣΛΕΕ].»

Ο κανονισμός 2200/96

- 7 Οι αιτιολογικές σκέψεις 7 και 16 του κανονισμού 2200/96 έχουν ως εξής:

«(7) [Εκτιμώντας] ότι οι οργανώσεις παραγωγών αποτελούν τα βασικά στοιχεία της κοινής οργάνωσης αγοράς της οποίας εξασφαλίζουν, στο επίπεδό τους, την αποκεντρωμένη λειτουργία· ότι σε μια ολοένα και πιο συγκεντρωμένη ζήτηση, η συγκέντρωση της προσφοράς στο πλαίσιο των οργανώσεων αυτών αποτελεί όσο ποτέ άλλοτε οικονομική ανάγκη για την ενίσχυση της θέσης των παραγωγών στην αγορά· ότι η συγκέντρωση αυτή πρέπει να πραγματοποιηθεί επί εθελοντικής βάσης και να είναι επωφελής, χάρη στο εύρος και στην αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών που μπορεί να παράσχει μια οργάνωση παραγωγών στα μέλη της· ότι δεν πρόκειται να τεθεί εν αμφιβόλω η παράδοση προϊόντων σε ειδικευμένες οργανώσεις που προϋπήρχαν του παρόντος κανονισμού·

[...]

(16) [Εκτιμώντας] ότι, προκειμένου να σταθεροποιηθούν οι τιμές, σκόπιμο είναι οι οργανώσεις παραγωγών να μπορούν να παρέμβουν στην αγορά μη διαθέτοντας προς πώληση ορισμένες ποσότητες προϊόντων σε ορισμένες περιόδους· ότι οι εν λόγω εργασίες απόσυρσης δεν μπορούν να θεωρηθούν εναλλακτική δυνατότητα διάθεσης στην αγορά· ότι, ως εκ τούτου, η κοινοτική

χρηματοδότησή τους αφενός πρέπει να εξασφαλισθεί μόνο για ένα συγκεκριμένο ποσοστό της παραγωγής και αφετέρου πρέπει να περιορίζεται σε μία μειωμένη κοινοτική αποζημίωση, υπό την επιφύλαξη της χρησιμοποίησης των επιχειρησιακών ταμείων· ότι, προς τούτο, για λόγους απλούστευσης, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη μια ενιαία και γραμμική κοινοτική αποζημίωση για κάθε προϊόν· ότι για να επιτευχθεί μια μείωση συγκρίσιμης έκτασης, για το σύνολο των προϊόντων, απαιτούνται ορισμένες διαφοροποιήσεις».

8 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως “οργάνωση παραγωγών” νοείται κάθε νομικό πρόσωπο:

α) το οποίο συνιστάται με πρωτοβουλία των παραγωγών των ακόλουθων κατηγοριών προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2:

[...]

iii) λαχανικά

[...]

β) με σκοπό ιδίως:

- 1) να εξασφαλιστεί ο προγραμματισμός της παραγωγής και η προσαρμογή της στη ζήτηση, ιδίως από ποσοτική και ποιοτική άποψη,
- 2) να προωθηθούν η συγκέντρωση της προσφοράς και η διάθεση της παραγωγής των μελών της οργάνωσης,
- 3) να μειωθεί το κόστος παραγωγής και να ρυθμιστούν οι τιμές παραγωγού,
- 4) να προωθηθούν καλλιεργητικές μέθοδοι και τεχνικές παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων που σέβονται το περιβάλλον, ιδίως για να προστατευθεί η ποιότητα των υδάτων, του εδάφους και του τοπίου και να διατηρηθεί ή/και να προαχθεί η βιοποικιλομορφία,

[...]».

9 Το άρθρο 23, παράγραφος 1, το οποίο περιλαμβάνεται στον τίτλο «Καθεστώς παρεμβάσεων» του κανονισμού 2200/96, προβλέπει ότι «[ο]ι οργανώσεις παραγωγών ή οι ενώσεις τους μπορούν να μη διαθέτουν προς πώληση ορισμένα από τα προϊόντα του άρθρου 1 παράγραφος 2 τα οποία καθορίζουν, και τα οποία προσκομίζονται από τα μέλη τους, για τις ποσότητες και τις περιόδους που θεωρούν σκόπιμες».

Ο κανονισμός 1184/2006

10 Το άρθρο 1α του κανονισμού 1184/2006 ορίζει τα εξής:

«Τα άρθρα [101 έως 106 ΣΛΕΕ], καθώς και οι διατάξεις εφαρμογής τους εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη του άρθρου 2 του παρόντος κανονισμού, σε όλες τις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που αναφέρονται στο άρθρο [101, παράγραφος 1, και στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ], σχετικά με την παραγωγή ή την εμπορία των προϊόντων, τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 1.»

11 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού έχει ως εξής:

«Το άρθρο [101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ] δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που αναφέρονται στο άρθρο 1α του παρόντος κανονισμού οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος μιας εθνικής οργάνωσης αγοράς ή είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση των αναφερομένων στο άρθρο [39 ΣΛΕΕ] στόχων.

[...]»

Ο κανονισμός 1182/2007

12 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1182/2007 ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως “οργάνωση παραγωγών” νοείται κάθε νομική οντότητα ή κάθε σαφώς οριζόμενο μέρος νομικής οντότητας που πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) έχει συσταθεί με πρωτοβουλία των γεωργών κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) 1782/2003, οι οποίοι καλλιεργούν ένα ή περισσότερα από τα προϊόντα που απαριθμούνται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) 2200/96 ή/και τα προϊόντα αυτά που προορίζονται αποκλειστικά για μεταποίηση·
- β) έχει ως στόχο τη χρήση φιλοπεριβαλλοντικών καλλιεργητικών πρακτικών και τεχνικών παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων, ιδίως προκειμένου να προστατευθεί η ποιότητα των υδάτων, του εδάφους και του τοπίου και να διατηρηθεί ή να προαχθεί η βιοποικιλότητα·
- γ) έχει έναν ή περισσότερ[ους] από τους κατωτέρω στόχους:
 - i) την εξασφάλιση ότι η παραγωγή είναι προγραμματισμένη και προσαρμοσμένη στη ζήτηση, ιδίως από άποψη ποσότητας και ποιότητας·
 - ii) τη συγκέντρωση της προσφοράς και τη διάθεση στην αγορά των προϊόντων που παράγονται από τα μέλη τους·
 - iii) τη βελτιστοποίηση του κόστους παραγωγής και τη σταθεροποίηση των τιμών παραγωγού.
- δ) το καταστατικό της προβλέπει τις ειδικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2, και
- ε) έχει αναγνωριστεί από το οικείο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 4.»

Ο κανονισμός 1234/2007

13 Το άρθρο 103γ, παράγραφος 1, του κανονισμού 1234/2007 προβλέπει ότι τα επιχειρησιακά προγράμματα του τομέα οπωροκηπευτικών έχουν δύο ή περισσότερους από τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', του εν λόγω κανονισμού ή από τους στόχους που απαριθμούνται στο άρθρο 103γ, μεταξύ των οποίων αυτόν της πρόληψης και της διαχείρισης των κρίσεων.

14 Το εν λόγω άρθρο 103γ, παράγραφος 2, στοιχείο α', διευκρινίζει ότι η πρόληψη και διαχείριση κρίσεων συνίσταται στην αποφυγή και στην αντιμετώπιση κρίσεων στις αγορές οπωροκηπευτικών και καλύπτει στο πλαίσιο αυτό, μεταξύ άλλων, τις αποσύρσεις από την αγορά.

15 Το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1234/2007 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν τις οργανώσεις παραγωγών οι οποίες:

- α) αποτελούνται από παραγωγούς ενός εκ των ακόλουθων τομέων:

[...]

- iii) του τομέα των οπωροκηπευτικών όσον αφορά γεωργούς που καλλιεργούν ένα ή περισσότερα προϊόντα του εν λόγω τομέα ή/και προϊόντα τα οποία προορίζονται αποκλειστικά για μεταποίηση·

[...]

- β) συγκροτούνται με πρωτοβουλία των παραγωγών·
- γ) επιδιώκουν συγκεκριμένο σκοπό, ο οποίος μπορεί ιδίως να περιλαμβάνει, ή, όσον αφορά τον τομέα των οπωροκηπευτικών, περιλαμβάνει έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους στόχους:
- i) την εξασφάλιση ότι η παραγωγή είναι προγραμματισμένη και προσαρμοσμένη στη ζήτηση, ιδίως από άποψη ποσότητας και ποιότητας·
 - ii) τη συγκέντρωση της προσφοράς και τη διάθεση στην αγορά των προϊόντων που παράγονται από τα μέλη τους·
 - iii) τη βελτιστοποίηση του κόστους παραγωγής και τη σταθεροποίηση των τιμών παραγωγού.

[...]»

16 Το άρθρο 123, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού αυτού ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν τις διεπαγγελματικές οργανώσεις, οι οποίες:

- α) αποτελούνται από εκπροσώπους οικονομικών δραστηριοτήτων που αφορούν την παραγωγή, την εμπορία και/ή τη μεταποίηση των προϊόντων στους εξής τομείς:
 - i) τον τομέα του ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών·
 - ii) του τομέα του καπνού,
- β) συγκροτούνται με πρωτοβουλία όλων ή ορισμένων από τις οργανώσεις ή ενώσεις από τις οποίες αποτελούνται·
- γ) επιδιώκουν συγκεκριμένο σκοπό, ο οποίος μπορεί ιδίως να περιλαμβάνει:
 - i) τη συγκέντρωση και τον συντονισμό της προσφοράς και την εμπορία των προϊόντων των μελών,
 - ii) την από κοινού προσαρμογή της παραγωγής και της μεταποίησης στις απαιτήσεις της αγοράς και τη βελτίωση του προϊόντος,
 - iii) την προαγωγή της ορθολογικής οργάνωσης και της βελτίωσης της παραγωγής και της μεταποίησης,
 - iv) τη διεξαγωγή ερευνών σχετικά με αιφώρες μεθόδους παραγωγής και με τις εξελίξεις στην αγορά.

[...]

3. Συμπληρωματικά προς την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν τις διεπαγγελματικές οργανώσεις του τομέα των οπωροκηπευτικών και δύνανται να αναγνωρίσουν τις διεπαγγελματικές οργανώσεις του αμπελοοινικού τομέα, οι οποίες:

[...]

- γ) ασκούν μία, και στην περίπτωση του τομέα των οπωροκηπευτικών δύο, ή περισσότερες από τις ακόλουθες δραστηριότητες, σε μία ή περισσότερες περιφέρειες της Κοινότητας, λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα των καταναλωτών και, υπό την επιφύλαξη των λοιπών τομέων, στον αμπελοοινικό τομέα λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη τη δημόσια υγεία και τα συμφέροντα των καταναλωτών:
- i) βελτίωση των γνώσεων και της διαφάνειας της παραγωγής και της αγοράς,
 - ii) διευκόλυνση του συντονισμού της διάθεσης στην αγορά των προϊόντων του τομέα των οπωροκηπευτικών και του αμπελοοινικού τομέα, ιδίως με έρευνες και μελέτες αγοράς,
 - iii) κατάρτιση υποδειγμάτων συμβάσεων συμβατών με τους κοινοτικούς κανόνες,
 - iv) πληρέστερη εκμετάλλευση του δυναμικού των παραγόμενων οπωροκηπευτικών και του δυναμικού της παραγωγής στον αμπελοοινικό τομέα,

- v) παροχή των πληροφοριών και διεξαγωγή των ερευνών που είναι αναγκαίες για τον προσανατολισμό της παραγωγής προς προϊόντα που ανταποκρίνονται περισσότερο στις απαιτήσεις της αγοράς και στις προτιμήσεις και προσδοκίες των καταναλωτών, ιδίως όσον αφορά την ποιότητα των προϊόντων και την προστασία του περιβάλλοντος,
- vi) αναζήτηση μεθόδων περιορισμού της χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων και άλλων εισροών και διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων καθώς και της προστασίας του εδάφους και των υδάτων,
- vii) ανάπτυξη μεθόδων και μέσων για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων σε όλα τα στάδια της παραγωγής και της εμπορίας και, όσον αφορά τον αμπελοοινικό τομέα, της οινοποίησης επίσης,
- viii) εκμετάλλευση του δυναμικού της οργανικής γεωργίας και προστασία και προώθηση της εν λόγω γεωργίας καθώς και των ονομασιών προέλευσης, των σημάτων ποιότητας και των γεωγραφικών ενδείξεων,
- ix) προώθηση μεθόδων ολοκληρωμένης παραγωγής ή άλλων μεθόδων παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον,
- x) για τον τομέα των οπωροκηπευτικών, θέσπιση, όσον αφορά τους κανόνες παραγωγής και εμπορίας που αναφέρονται στο παράρτημα XVΙα σημεία 2 και 3, κανόνων αυστηρότερων από τους κοινοτικούς ή τους εθνικούς κανόνες.

[...]»

- 17 Το άρθρο 125α, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«1. Το καταστατικό της οργάνωσης παραγωγών στον τομέα των οπωροκηπευτικών υποχρεώνει ιδίως τους παραγωγούς μέλη:

[...]

- γ) να διαθέτουν στο εμπόριο το σύνολο της σχετικής παραγωγής τους μέσω της οργάνωσης παραγωγών·

[...]

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 στοιχείο γ), εφόσον το επιτρέπει η οργάνωση παραγωγών και εφόσον τηρούνται οι όροι που καθορίζει η οργάνωση παραγωγών, οι παραγωγοί μέλη μπορούν:

- α) να πωλούν απευθείας στους καταναλωτές για την κάλυψη των προσωπικών τους αναγκών, στις εγκαταστάσεις της εκμετάλλευσης ή/και εκτός αυτής, ένα ορισμένο ποσοστό της παραγωγής ή/και των προϊόντων τους, το οποίο καθορίζουν τα κράτη μέλη και δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 10 %·
- β) να διαθέτουν στην αγορά, οι ίδιοι ή μέσω άλλης οργάνωσης παραγωγών που ορίζεται από την οργάνωσή τους, ποσότητες προϊόντων οι οποίες είναι αμελητέες σε σχέση με τον όγκο της εμπορεύσιμης παραγωγής της οργάνωσής τους·
- γ) να διαθέτουν στην αγορά, οι ίδιοι ή μέσω άλλης οργάνωσης παραγωγών που ορίζεται από την οργάνωσή τους, προϊόντα τα οποία, λόγω των χαρακτηριστικών τους, δεν εμπίπτουν κανονικά στις εμπορικές δραστηριότητες της συγκεκριμένης οργάνωσης παραγωγών.»

- 18 Το άρθρο 125β, παράγραφος 1, στοιχεία γ' και ζ', του κανονισμού 1234/2007 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν ως οργανώσεις παραγωγών (στο εξής: ΟΠ) του τομέα των οπωροκηπευτικών όλες τις νομικές οντότητες ή τα σαφώς οριζόμενα μέρη νομικών οντοτήτων που υποβάλλουν αίτηση αναγνώρισης εφόσον, μεταξύ άλλων, παρέχουν επαρκή εχέγγυα για την ορθή εκτέλεση των

δραστηριοτήτων τους, τόσο όσον αφορά τη διάρκεια όσο και την αποτελεσματικότητα και τη συγκέντρωση της προσφοράς και δεν κατέχουν δεσπόζουσα θέση σε μια συγκεκριμένη αγορά, εκτός αν αυτό είναι αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 39 ΣΛΕΕ.

19 Το άρθρο 125γ του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Ένωση [ΟΠ] στον τομέα των οπωροκηπευτικών συγκροτείται με πρωτοβουλία αναγνωρισμένων [ΟΠ] και μπορεί να ασκεί οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες μιας [ΟΠ] που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό. Για το σκοπό αυτό τα κράτη μέλη μπορούν, κατόπιν σχετικής αίτησης, να αναγνωρίζουν μια ένωση [ΟΠ] όταν:

- α) το κράτος μέλος κρίνει ότι η ένωση είναι σε θέση να ασκεί όντως τις εν λόγω δραστηριότητες· και
- β) η ένωση δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση σε μια συγκεκριμένη αγορά, εκτός εάν αυτό είναι αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων του άρθρου [39 ΣΛΕΕ].

[...]»

20 Το άρθρο 175 του κανονισμού 1234/2007 έχει ως εξής:

«Πλην αντιθέτων διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα άρθρα [101 έως 106 ΣΛΕΕ] και οι εκτελεστικές διατάξεις αυτών εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των άρθρων 176 έως 177 του παρόντος κανονισμού, σε όλες τις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που αναφέρονται στο άρθρο [101, παράγραφος 1, και στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ], οι οποίες σχετίζονται με την παραγωγή ή την εμπορία των προϊόντων που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό.»

21 Το άρθρο 176, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού έχει ως εξής:

«Το άρθρο [101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ] δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 175 του παρόντος κανονισμού και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος μιας εθνικής οργάνωσης αγοράς ή είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων του άρθρου [39 ΣΛΕΕ].

Ειδικότερα, το άρθρο [101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ] δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές παραγωγών, ενώσεων παραγωγών ή ενώσεων των εν λόγω ενώσεων που ανήκουν σε ένα και μόνο κράτος μέλος, οι οποίες, χωρίς να επιβάλλουν υποχρέωση εφαρμογής καθορισμένης τιμής, αφορούν την παραγωγή ή την πώληση γεωργικών προϊόντων ή τη χρήση κοινών εγκαταστάσεων αποθήκευσης, επεξεργασίας ή μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, εκτός εάν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι, με τον τρόπο αυτόν, αποκλείεται ο ανταγωνισμός ή ότι τίθενται σε κίνδυνο οι στόχοι του άρθρου [39 ΣΛΕΕ].»

22 Το άρθρο 176α, παράγραφοι 1 και 4, του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«1. Το άρθρο [101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ] δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές των αναγνωρισμένων διεπαγγελματικών οργανώσεων, οι οποίες αποβλέπουν στην άσκηση των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 123 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του παρόντος κανονισμού.

[...]

4. Σε κάθε περίπτωση, κηρύσσονται ασυμβίβαστες προς τους κοινοτικούς κανόνες οι ακόλουθες συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές:
- α) οι συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές που ενδέχεται να οδηγήσουν σε οποιασδήποτε μορφής κατακερματισμό της κοινοτικής αγοράς·
 - β) οι συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές που ενδέχεται να επηρεάσουν την εύρυθμη λειτουργία της κοινής οργάνωσης αγοράς·
 - γ) οι συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές που ενδέχεται να προκαλέσουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού οι οποίες δεν είναι απαραίτητες για την επίτευξη των στόχων της κοινής γεωργικής πολιτικής που επιδιώκονται μέσω των δραστηριοτήτων της διεπαγγελματικής οργάνωσης·
 - δ) οι συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές που συνεπάγονται τον καθορισμό τιμών, με την επιφύλαξη των δραστηριοτήτων που ασκούνται από τις διεπαγγελματικές οργανώσεις στο πλαίσιο της εφαρμογής ειδικών κοινοτικών κανόνων·
 - ε) οι συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές που ενδέχεται να οδηγήσουν στην εισαγωγή διακρίσεων ή να καταργήσουν τον ανταγωνισμό για σημαντικό μέρος των εν λόγω προϊόντων.»

Το γαλλικό δίκαιο

- 23 Το άρθρο L. 420-1 του code de commerce (Εμπορικού Κώδικα) ορίζει τα εξής:

«Απαγορεύονται οι εναρμονισμένες πρακτικές, συμβάσεις, ρητές ή σιωπηρές συμπράξεις ή συμμαχίες, ακόμη και με την άμεση ή έμμεση διαμεσολάβηση εταιρίας ομίλου που εδρεύει στην αλλοδαπή, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο ή μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού σε αγορά, ιδίως όταν αποσκοπούν:

1. στον περιορισμό της προσβάσεως στην αγορά ή της ελεύθερης ασκήσεως του ανταγωνισμού από άλλες επιχειρήσεις·
2. στην παρεμπόδιση του καθορισμού των τιμών βάσει του ελεύθερου ανταγωνισμού ευνοώντας την τεχνητή άνοδο ή πτώση τους·
3. στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, των αγορών, των επενδύσεων ή της τεχνικής προόδου·
4. στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 24 Μετά από έλεγχο και κατάσχεση που πραγματοποίησαν οι υπηρεσίες της direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (DGCCRF) (γενικής διεύθυνσης ανταγωνισμού, καταναλωτών και καταστολής της απάτης, Γαλλία) στις 12 Απριλίου 2007, ο Υπουργός Οικονομίας, Βιομηχανίας και Ψηφιακής Τεχνολογίας προσέφυγε ενώπιον του Conseil de la concurrence (Συμβουλίου Ανταγωνισμού, Γαλλία), νυν Autorité de la concurrence (Αρχή Ανταγωνισμού), αναφορικά με πρακτικές που εφαρμόζονται στον τομέα της παραγωγής και της εμπορίας των ραδικιών αντίβ.

- 25 Με την επίδικη απόφαση της 6ης Μαρτίου 2012, η Αρχή Ανταγωνισμού διαπίστωσε ότι οι APVE, Cerafel, FNPE, Celfnord, APEF, SNE, FCE και Groupe Perle du Nord καθώς και οι ΟΠ Fraileg, Prim'Santerre, Soleil du Nord, France endives, CAP'Endives, Marché de Phalempin, Primacoop, Sipema και Valois-Fruits είχαν θέσει σε εφαρμογή, στην αγορά των ραδικιών αντίβ, μια σύνθετη και συνεχή σύμπραξη απαγορευόμενη από το άρθρο L. 420-1 του Εμπορικού Κώδικα και το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η οποία συνίστατο σε συνεννόηση όσον αφορά την τιμή των ραδικιών αντίβ μέσω διαφόρων μηχανισμών, όπως η εβδομαδιαία κοινοποίηση ελάχιστης τιμής, ο καθορισμός κεντρικής τιμής, η δημιουργία χρηματιστηρίου εμπορευμάτων, ο καθορισμός τιμής αναστολέα και η καταχρηστική χρήση του μηχανισμού των τιμών αποσύρσεως, σε συνεννόηση όσον αφορά τις διατιθέμενες στην αγορά ποσότητες των ραδικιών αντίβ και σε ένα σύστημα ανταλλαγής στρατηγικών πληροφοριών ως μέσο για την παρακολούθηση των τιμών, οι πρακτικές δε αυτές απέβλεπαν στον από κοινού καθορισμό ελάχιστης τιμής πώλησεως της παραγωγής των ραδικιών αντίβ και παρείχαν τη δυνατότητα στους παραγωγούς και σε πολλές από τις επαγγελματικές οργανώσεις τους να διατηρούν ελάχιστες τιμές πώλησεως και τούτο για χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο του 1998 και μέχρι την ημερομηνία της επίδικης αποφάσεως. Κατόπιν τούτου, τους επέβαλε χρηματικές κυρώσεις συνολικού ποσού 3 970 590 ευρώ.
- 26 Με την επίδικη απόφαση, η Αρχή Ανταγωνισμού απέρριψε, μεταξύ άλλων, τα επιχειρήματα των παραγωγών ότι οι επίμαχες συμφωνίες έπρεπε να θεωρηθούν απαραίτητες για την επίτευξη των στόχων της κοινής γεωργικής πολιτικής, με το σκεπτικό ότι τα καθεστώτα παρεκκλίσεως που προβλέπονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1184/2006 και στο άρθρο 176 του κανονισμού 1234/2007 δεν μπορούσαν να τύχουν εφαρμογής εν προκειμένω.
- 27 Διάφορες επιχειρήσεις και οργανισμοί σε βάρος των οποίων επιβλήθηκαν κυρώσεις άσκησαν, ενώπιον του Cour d'appel de Paris (εφετείου Παρισιού, Γαλλία), προσφυγή με αίτημα ακυρώσεως και, επικουρικώς, μεταρρυθμίσεως της επίδικης αποφάσεως.
- 28 Με απόφαση της 15ης Μαΐου 2014, το ως άνω δικαστήριο μεταρρύθμισε την επίδικη απόφαση ως προς όλες τις διατάξεις της και αποφάνθηκε ότι δεν αποδείχθηκε παράβαση των διατάξεων του άρθρου L. 420-1 του Εμπορικού Κώδικα ούτε του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Συναφώς, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε μεταξύ άλλων ότι, λαμβανομένων υπόψη των δυσχερειών ερμηνείας των κανόνων περί κοινής οργανώσεως των αγορών όσον αφορά το ακριβές περιεχόμενο και τα όρια της αποστολής ρυθμίσεως των τιμών που έχει ανατεθεί στους εν λόγω οργανισμούς στο πλαίσιο του απορρέοντος από τους κανόνες της κοινής γεωργικής πολιτικής καθεστώτος παρεκκλίσεως από το δίκαιο του ανταγωνισμού, δεν είχε αποδειχθεί ότι η κοινοποίηση οδηγιών περί ελάχιστων τιμών ήταν οπωσδήποτε και εντελώς απαγορευμένη σε κάθε περίπτωση, οπότε δεν είχε αποδειχθεί, πέραν πάσης αμφιβολίας, ότι οι οικείοι οργανισμοί υπερέβησαν τα όρια των καθηκόντων που τους είχαν ανατεθεί από τον νόμο στον τομέα της ρυθμίσεως των τιμών.
- 29 Ο πρόεδρος της Αρχής Ανταγωνισμού άσκησε αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως αυτής. Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι με την επιφύλαξη των ρητών παρεκκλίσεως από την εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ που θεσπίστηκαν με τους κανονισμούς περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων, η άσκηση των καθηκόντων που ανατίθενται στις ΟΠ και τις ενώσεις ΟΠ (στο εξής: ΕΟΠ) είναι δυνατή μόνον τηρουμένων των κανόνων του ανταγωνισμού.
- 30 Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, η Επιτροπή υπέβαλε, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101 και 102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), παρατηρήσεις ενώπιον του Cour de cassation (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Γαλλία). Με τις παρατηρήσεις της, υποστήριξε ότι η εφαρμογή, στον γεωργικό τομέα, των κανόνων ανταγωνισμού της Ένωσης δεν υπόκειται μόνο στις γενικές παρεκκλίσεις που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 2 των κανονισμών 26 και 1184/2006 καθώς και βάσει του άρθρου 176 του κανονισμού 1234/2007, αλλά και σε ειδικές παρεκκλίσεις, σύμφωνα με το άρθρο 175 του ίδιου κανονισμού, που περιέχονται στους

διάφορους κανονισμούς περί κοινής οργανώσεως των αγορών με τους οποίους οι οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παραγωγής και της εμπορίας οπωροκηπευτικών επιφορτίζονται με ορισμένα ειδικά καθήκοντα τα οποία, υπό κανονικές συνθήκες, θα ενέπιπταν στις απαγορεύσεις των κανόνων ανταγωνισμού. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, επρόκειτο, όσον αφορά το διάστημα μέχρι τα τέλη του 2007, για τον κανονισμό 2200/96 και, όσον αφορά το διάστημα από 1ης Ιανουαρίου 2008, για τον κανονισμό 1182/2007 που ενσωματώθηκε στον κανονισμό 1234/2007. Εντούτοις, κατά την άποψη της Επιτροπής, οι βασικές συμπεριφορές τις οποίες αφορά η υπόθεση της κύριας δίκης, ήτοι οι μηχανισμοί ελάχιστων τιμών που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο των κυριότερων ΕΟΠ, κείται εκτός των ειδικών καθηκόντων που προβλέπει η κοινή οργάνωση της οικείας αγοράς και δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι καλύπτονται από τις εν λόγω ειδικές παρεκκλίσεις.

- 31 Συναφώς, το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) επισημαίνει ότι το Δικαστήριο, με τις αποφάσεις του της 9ης Σεπτεμβρίου 2003, Milk Marque και National Farmers' Union (C-137/00, EU:C:2003:429), καθώς και της 19ης Σεπτεμβρίου 2013, Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βιομηχανιών Μεταποίησης Καπνού (C-373/11, EU:C:2013:567), έκρινε ότι το άρθρο 42 ΣΛΕΕ κατοχυρώνει την αρχή της εφαρμογής των ευρωπαϊκών κανόνων ανταγωνισμού στον γεωργικό τομέα και ότι η διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στις αγορές γεωργικών προϊόντων συγκαταλέγεται στους σκοπούς της κοινής πολιτικής ανταγωνισμού, παράλληλα δε ότι, ακόμη και όσον αφορά τους κανόνες ανταγωνισμού της Συνθήκης ΛΕΕ, η εν λόγω διάταξη δίνει το προβάδισμα στους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής έναντι των στόχων της πολιτικής ανταγωνισμού.
- 32 Εντούτοις, φρονεί ότι το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί ως προς την ύπαρξη των «ειδικών παρεκκλίσεων» στις οποίες αναφέρθηκε η Επιτροπή ούτε έχει διευκρινίσει, ενδεχομένως, τη σχέση τους με τις «γενικές παρεκκλίσεις» τις οποίες προβλέπουν οι κανονισμοί που αφορούν την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού στον γεωργικό τομέα.
- 33 Κατόπιν τούτου, το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Είναι δυνατό να εξαιρούνται από την απαγόρευση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ συμφωνίες, αποφάσεις ή πρακτικές [ΟΠ], [ΕΟΠ] και επαγγελματικών οργανώσεων δυνάμενες να χαρακτηριστούν ως αντίθετες προς τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του προαναφερθέντος άρθρου εκ μόνου του λόγου ότι συναρτώνται προς τα καθήκοντα με τα οποία είναι επιφορτισμένες οι οργανώσεις αυτές στο πλαίσιο της [οικείας] κοινής οργανώσεως αγοράς, και τούτο μολονότι δεν εμπίπτουν σε καμία από τις γενικές εξαιρέσεις που έχουν προβλεφθεί διαδοχικώς από το άρθρο 2 των κανονισμών [26] και [1184/2006] και το άρθρο 176 του κανονισμού [...] 1234/2007;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, έχουν τα άρθρα 11, παράγραφος 1, του κανονισμού [2200/96], 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1182/2007, και 122, [πρώτο εδάφιο,] του κανονισμού 1234/2007, τα οποία μεταξύ των σκοπών των [ΟΠ και των ΕΟΠ] συγκαταλέγουν τη ρύθμιση των τιμών παραγωγού και την προσαρμογή της παραγωγής στη ζήτηση από ποσοτικής ιδίως απόψεως, την έννοια ότι οι πρακτικές συλλογικού καθορισμού της ελάχιστης τιμής, συμφωνιών όσον αφορά τις διατιθέμενες στην αγορά ποσότητες και ανταλλαγής στρατηγικών πληροφοριών των εν λόγω οργανώσεων εξαιρούνται από την απαγόρευση των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό συμπράξεων, κατά το μέτρο που αποβλέπουν στην επίτευξη των προαναφερθέντων σκοπών;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 34 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να συνεξετασθούν, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του κανονισμού 26, το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 2200/96, το άρθρο 2 του κανονισμού 1184/2006, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1182/2007, καθώς και το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, και τα άρθρα 175

και 176 του κανονισμού 1234/2007, έχει την έννοια ότι πρακτικές όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη με τις οποίες οι ΟΠ, ΕΟΠ και επαγγελματικές οργανώσεις στον τομέα των ραδικιών αντίβ προβαίνουν στον συλλογικό καθορισμό ελάχιστων τιμών πωλήσεως, σε συνεννόηση όσον αφορά τις διατιθέμενες στην αγορά ποσότητες και σε ανταλλαγή στρατηγικών πληροφοριών εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της κατά το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ απαγορεύσεως των συμπράξεων.

- 35 Καταρχάς, επισημαίνεται ότι τα ραδίκια αντίβ εμπίπτουν στην κατηγορία «λαχανικά, φυτά, ρίζες και κόνδυλοι, βρώσιμα» στην οποία αναφέρεται το παράρτημα Ι της Συνθήκης ΛΕΕ και, επομένως, υπόκειται, δυνάμει του άρθρου 38 ΣΛΕΕ, στις διατάξεις των άρθρων 39 έως 44 ΣΛΕΕ σχετικά με την κοινή γεωργική πολιτική.
- 36 Το άρθρο 42 ΣΛΕΕ ορίζει ότι οι διατάξεις του κεφαλαίου που αφορά τους κανόνες του ανταγωνισμού δεν εφαρμόζονται στην παραγωγή και στο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων παρά μόνο κατά το μέτρο που ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο των διατάξεων και σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 43, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, λαμβανομένων υπόψη των στόχων του άρθρου 39 ΣΛΕΕ. Συναφώς, το άρθρο 43, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ προβλέπει ότι το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεσπίζουν, μεταξύ άλλων, τις διατάξεις που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων της κοινής γεωργικής πολιτικής.
- 37 Στο πλαίσιο αυτό, για την επίτευξη των στόχων της εγκαθιδρύσεως κοινής γεωργικής πολιτικής καθώς και της καθιερώσεως καθεστώτος ανόθευτου ανταγωνισμού, το άρθρο 42 ΣΛΕΕ αναγνωρίζει την υπεροχή της κοινής γεωργικής πολιτικής έναντι των στόχων της Συνθήκης στον τομέα του ανταγωνισμού και την εξουσία του νομοθέτη της Ένωσης να αποφασίζει σε ποιο βαθμό οι κανόνες του ανταγωνισμού έχουν εφαρμογή στον γεωργικό τομέα (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 5ης Οκτωβρίου 1994, Γερμανία κατά Συμβουλίου, C-280/93, EU:C:1994:367, σκέψη 61, καθώς και της 12ης Δεκεμβρίου 2002, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-456/00, EU:C:2002:753, σκέψη 33).
- 38 Εξ αυτού συνάγεται, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 51 και 56 των προτάσεών του, ότι οι συναφείς παρεμβάσεις του νομοθέτη της Ένωσης έχουν ως αντικείμενο όχι τη θέσπιση παρεκκλίσεων ή δικαιολογήσεων όσον αφορά την απαγόρευση των πρακτικών που αναφέρονται στο άρθρο 101, παράγραφος 1, και στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ, αλλά την εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων των πρακτικών οι οποίες, εάν αφορούσαν τομέα διαφορετικό από εκείνον της κοινής γεωργικής πολιτικής, θα ενέπιπταν σε αυτό.
- 39 Όσον αφορά, ειδικότερα, τον τομέα των οπωροκηπευτικών, και για τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης χρονικά διαστήματα, ο νομοθέτης της Ένωσης διευκρίνισε τη σχέση της κοινής γεωργικής πολιτικής και των κανόνων του ανταγωνισμού, διαδοχικά, στο άρθρο 1 του κανονισμού 26, στο άρθρο 1α του κανονισμού 1184/2006, εν συνεχεία δε στο άρθρο 175 του κανονισμού 1234/2007.
- 40 Όσον αφορά την τελευταία διάταξη, η οποία αναπαράγει κατ' ουσίαν την εν λόγω σχέση όπως αυτή διευκρινίστηκε με τους κανονισμούς 26 και 1184/2006, αυτή προβλέπει ότι, εάν ο κανονισμός 1234/2007 δεν ορίζει άλλως, τα άρθρα 101 έως 106 ΣΛΕΕ και οι εκτελεστικές διατάξεις τους εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των άρθρων 176 έως 177 του εν λόγω κανονισμού, σε όλες τις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που αναφέρονται στο άρθρο 101, παράγραφος 1, και στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ και οι οποίες σχετίζονται με την παραγωγή ή την εμπορία των προϊόντων που εμπίπτουν στον κανονισμό αυτόν.
- 41 Στον τομέα των οπωροκηπευτικών, τα άρθρα 101 έως 106 ΣΛΕΕ έχουν εφαρμογή στις πρακτικές που αναφέρονται στα άρθρα αυτά, με εξαίρεση, αφενός, τις πρακτικές που αναφέρονται στα άρθρα 176 και 176α του κανονισμού 1234/2007 και, αφετέρου, την περίπτωση που ο κανονισμός αυτός ορίζει άλλως, όπως προβλέπει το άρθρο του 175.

42. Επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1234/2007, το οποίο διαδέχθηκε το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 2200/96, και κατά το άρθρο 125γ του κανονισμού 1234/2007, μια ΟΠ ή μια ΕΟΠ δραστηριοποιούμενη στον τομέα των οπωροκηπευτικών επιφορτίζεται με το καθήκον να εξασφαλίσει ότι η παραγωγή είναι προγραμματισμένη και προσαρμοσμένη στη ζήτηση, ιδίως από άποψη ποσότητας και ποιότητας, με τη συγκέντρωση της προσφοράς και τη διάθεση στην αγορά των προϊόντων που παράγονται από τα μέλη της ή ακόμη με τη βελτιστοποίηση του κόστους παραγωγής και τη σταθεροποίηση των τιμών παραγωγού.
43. Ωστόσο, για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στις εν λόγω διατάξεις, μια ΟΠ ή μια ΕΟΠ ενδέχεται να πρέπει να προσφύγει σε μέσα διαφορετικά από εκείνα που διέπουν τη συνήθη λειτουργία των αγορών και, ειδικότερα, σε ορισμένες μορφές συντονισμού και συνεννόησης μεταξύ παραγωγών γεωργικών προϊόντων.
44. Επομένως, οι πρακτικές που είναι αναγκαίες για την επίτευξη ενός ή περισσότερων από τους ανωτέρω σκοπούς πρέπει να εξαιρούνται από την κατά το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ απαγόρευση των συμπράξεων, με κίνδυνο, άλλως, να στερηθούν οι ΟΠ και οι ΕΟΠ τα μέσα που τους επιτρέπουν να επιτύχουν τους στόχους που τους έχουν ανατεθεί στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης αγοράς στην οποία συμμετέχουν –και της οποίας, όπως υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού 2200/96, αποτελούν το βασικό στοιχείο– και, συνακόλουθα, να θιγεί η πρακτική αποτελεσματικότητα των κανονισμών για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών.
45. Εξ αυτού συνάγεται ότι, στον εν λόγω τομέα, οι περιπτώσεις μη εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν περιορίζονται αποκλειστικά και μόνο στις πρακτικές που αναφέρονται στα άρθρα 176 και 176α του κανονισμού 1234/2007, αλλά καλύπτουν επίσης τις πρακτικές που μνημονεύονται στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως.
46. Ωστόσο, το περιεχόμενο των εξαιρέσεων αυτών πρέπει να ερμηνεύεται στενά.
47. Όπως το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διευκρινίσει, οι κοινές οργανώσεις των αγορών δεν αποτελούν τομείς στους οποίους αποκλείεται η εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού (απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2003, *Milk Marque και National Farmers' Union*, C-137/00, EU:C:2003:429, σκέψη 61).
48. Αντιθέτως, η εξασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού στις αγορές των γεωργικών προϊόντων συνιστά έναν από τους σκοπούς της κοινής γεωργικής πολιτικής καθώς και της κοινής οργάνωσης των αγορών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2003, *Milk Marque και National Farmers' Union*, C-137/00, EU:C:2003:429, σκέψεις 57 και 58).
49. Πρέπει επίσης να υπογραμμισθεί ότι, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, οι σχετικές πρακτικές δεν πρέπει να βαίνουν πέραν του αυστηρώς αναγκαίου ορίου για την επίτευξη του ή των σκοπών που έχουν ανατεθεί στην επίμαχη ΟΠ ή ΕΟΠ σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν την κοινή οργάνωση της οικείας αγοράς.
50. Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, πρέπει να εξετασθεί εάν πρακτικές όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη με τις οποίες ορισμένες ΟΠ, ΕΟΠ και επαγγελματικές οργανώσεις στον τομέα των ραδικιών αντίβ προβαίνουν στον συλλογικό καθορισμό ελάχιστων τιμών πωλήσεως, σε συνεννόηση όσον αφορά τις διατιθέμενες στην αγορά ποσότητες και σε ανταλλαγή στρατηγικών πληροφοριών εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της κατά το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ απαγορεύσεως των συμπράξεων.
51. Συναφώς, στη σκέψη 44 της παρούσας αποφάσεως υπομνήσθηκε ότι οι ΟΠ και οι ΕΟΠ συνιστούν τα βασικά στοιχεία της κοινής οργάνωσης αγοράς της οποίας εξασφαλίζουν, στο επίπεδό τους, την αποκεντρωμένη λειτουργία.

- 52 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', και το άρθρο 125γ του κανονισμού 1234/2007 προβλέπουν ότι, στον τομέα των οπωροκηπευτικών, τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν τις ΟΠ ή τις ΕΟΠ οι οποίες, ιδίως, επιδιώκουν συγκεκριμένα έναν από τους σκοπούς που καθορίζονται από τον νομοθέτη της Ένωσης και απαριθμούνται στην πρώτη αυτή διάταξη, σημεία i έως iii.
- 53 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η μη εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της Ένωσης, η οποία δικαιολογείται από το ότι η σχετική πρακτική είναι αναγκαία για την επίτευξη ενός ή περισσότερων από τους σκοπούς της κοινής οργανώσεως της οικείας αγοράς, προϋποθέτει ότι η πρακτική αυτή τίθεται σε εφαρμογή από μια οντότητα η οποία πράγματι έχει εξουσιοδοτηθεί προς τούτο, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν την κοινή οργάνωση της αγοράς αυτής, και έχει, συνεπώς, αναγνωρισθεί από κράτος μέλος.
- 54 Επομένως, πρακτική η οποία υιοθετείται από μια οντότητα μη αναγνωρισμένη από το κράτος μέλος ως επιφορτισμένη να επιδιώξει την επίτευξη ενός από τους σκοπούς αυτούς δεν είναι δυνατό να εξαιρεθεί από την απαγόρευση των πρακτικών που αναφέρονται στο άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.
- 55 Το ίδιο θα πρέπει, ιδίως, να ισχύει όσον αφορά τις πρακτικές επαγγελματικών οργανώσεων όπως, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η APVE, η SNE καθώς και η FCE ως προς τις οποίες ούτε από τη δικογραφία ούτε από τις απαντήσεις στις ερωτήσεις που έθεσε το Δικαστήριο προκύπτει ότι έχουν αναγνωρισθεί από τις γαλλικές αρχές ως ΟΠ, ΕΟΠ ή διεπαγγελματικές οργανώσεις κατά την έννοια του άρθρου 123, παράγραφος 1, του κανονισμού 1234/2007, πράγμα το οποίο στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει.
- 56 Όσον αφορά τις πρακτικές που τίθενται σε εφαρμογή από μια ΟΠ ή μια ΕΟΠ, επισημαίνεται ότι τέτοιες πρακτικές πρέπει να παραμένουν εσωτερικές σε μια μόνον ΟΠ ή σε μια μόνον ΕΟΠ.
- 57 Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', σημείο ii, και το άρθρο 125γ, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1234/2007, τα καθήκοντα που αφορούν τον προγραμματισμό της παραγωγής, τη συγκέντρωση της προσφοράς και τη διάθεση στην αγορά, τη βελτιστοποίηση του κόστους παραγωγής και τη σταθεροποίηση των τιμών παραγωγού και τα οποία είναι δυνατό να ανατίθενται σε μια ΟΠ ή μια ΕΟΠ βάσει των κανόνων που διέπουν την κοινή οργάνωση της οικείας αγοράς μπορούν να αφορούν μόνον την παραγωγή και διάθεση στην αγορά των προϊόντων των μελών, αποκλειστικώς και μόνον, της οικείας ΟΠ ή ΕΟΠ. Επομένως, μπορούν να δικαιολογήσουν ορισμένες μορφές συντονισμού ή συνεννοήσεως που λαμβάνουν χώρα μόνο μεταξύ παραγωγών οι οποίοι είναι μέλη της ίδιας ΟΠ ή της ίδιας ΕΟΠ που έχει αναγνωρισθεί από κράτος μέλος.
- 58 Επομένως, συμφωνίες που συνάπτονται ή εναρμονισμένες πρακτικές που συμφωνούνται όχι εντός μιας ΟΠ ή μιας ΕΟΠ, αλλά μεταξύ ΟΠ ή μεταξύ ΕΟΠ, υπερβαίνουν το αναγκαίο για την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών μέτρο.
- 59 Από τα προεκτεθέντα στις σκέψεις 51 έως 58 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι πρακτικές οι οποίες υιοθετούνται μεταξύ τέτοιων ΟΠ ή ΕΟΠ και, κατά μείζονα λόγο, πρακτικές στις οποίες εμπλέκονται, πέραν των ως άνω ΟΠ ή ΕΟΠ, οντότητες μη αναγνωρισμένες από ένα κράτος μέλος στο πλαίσιο της υλοποίησεως της κοινής γεωργικής πολιτικής στον οικείο τομέα δεν είναι δυνατό να εξαιρούνται από την απαγόρευση των πρακτικών που αναφέρονται στο άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

- 60 Στο μέτρο που οι επίμαχες στην κύρια δίκη πρακτικές υιοθετήθηκαν όχι εντός της ίδιας ΟΠ ή της ίδιας ΕΟΠ, αλλά μεταξύ πλειόνων ΟΠ, πλειόνων ΕΟΠ καθώς και πλειόνων οντοτήτων μη αναγνωρισμένων στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως της αγοράς των ραδικιών αντίβ, δεν είναι δυνατό να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της κατά το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ απαγορεύσεως των συμπράξεων.
- 61 Όσον αφορά, εν συνεχεία, πρακτικές οι οποίες συμφωνήθηκαν μεταξύ παραγωγών μελών της ίδιας ΟΠ ή της ίδιας ΕΟΠ που έχει αναγνωρισθεί από κράτος μέλος, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής στον τομέα των οπωροκηπευτικών, οι αναγνωρισμένες ΟΠ ή ΕΟΠ πρέπει να έχουν επιφορτισθεί συγκεκριμένα με την επιδίωξη τουλάχιστον ενός από τους τρεις σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', του κανονισμού 1234/2007 και οι οποίοι υπομνήσθηκαν στη σκέψη 42 της παρούσας αποφάσεως.
- 62 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η μη εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της Ένωσης, στον τομέα των οπωροκηπευτικών, επί πρακτικής η οποία δεν μνημονεύεται στα άρθρα 176 και 176α του κανονισμού 1234/2007 προϋποθέτει ότι η πρακτική που συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της οικείας ΟΠ ή της οικείας ΕΟΠ εντάσσεται πραγματικά και αυστηρώς στο πλαίσιο της επιδιώξεως του ή των σκοπών που της ανατέθηκαν σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν την κοινή οργάνωση της οικείας αγοράς.
- 63 Όσον αφορά τους σκοπούς που αναφέρονται στις σκέψεις 42 και 61 της παρούσας αποφάσεως, επισημαίνεται ότι ο σκοπός της εξασφάλισης ότι η παραγωγή είναι προγραμματισμένη και προσαρμοσμένη στη ζήτηση, όπως και ο σκοπός της συγκεντρώσεως της προσφοράς και της διαθέσεως στην αγορά των προϊόντων που παράγονται από τα μέλη, καθώς και εκείνος της σταθεροποιήσεως των τιμών παραγωγού συνεπάγονται κατ' ανάγκην ανταλλαγές στρατηγικών πληροφοριών μεταξύ των μεμονωμένων παραγωγών μελών της οικείας ΟΠ ή της οικείας ΕΟΠ, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να καταστούν γνωστά τα χαρακτηριστικά της παραγωγής τους. Ως εκ τούτου, ανταλλαγές στρατηγικών πληροφοριών μεταξύ παραγωγών της ίδιας ΟΠ ή της ίδιας ΕΟΠ ενδέχεται να είναι αναλογικές, εάν πραγματοποιούνται πραγματικά για τον σκοπό ή τους σκοπούς των οποίων η επίτευξη έχει ανατεθεί στην εν λόγω ΟΠ ή ΕΟΠ και περιορίζονται αποκλειστικά και μόνο στις πληροφορίες που είναι απολύτως απαραίτητες για τους σκοπούς αυτούς.
- 64 Ο σκοπός της σταθεροποιήσεως των τιμών παραγωγού, προς εξασφάλιση δίκαιου βιοτικού επιπέδου για τους αγρότες, μπορεί επίσης να δικαιολογήσει τον συντονισμό μεταξύ γεωργικών παραγωγών της ίδιας ΟΠ ή της ίδιας ΕΟΠ αναφορικά με τις ποσότητες προϊόντων που διατίθενται στην αγορά, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 16 του κανονισμού 2200/96, καθώς και από το καθεστώς παρεμβάσεων του οποίου η αρχή λειτουργίας τέθηκε στο άρθρο 23 του εν λόγω κανονισμού και τροποποιήθηκε με το άρθρο 103γ, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1234/2007.
- 65 Επιπροσθέτως, ο σκοπός της συγκεντρώσεως της προσφοράς, προκειμένου να ενισχυθεί η θέση των παραγωγών ενόψει της συνεχώς αυξανόμενης συγκέντρωσης της ζήτησης, μπορεί επίσης να δικαιολογήσει κάποια μορφή συντονισμού της τιμολογιακής πολιτικής των μεμονωμένων γεωργικών παραγωγών στο πλαίσιο μιας ΟΠ ή μιας ΕΟΠ. Τούτο ισχύει ειδικότερα σε περίπτωση που στη συγκεκριμένη ΟΠ ή ΕΟΠ έχει ανατεθεί από τα μέλη της το καθήκον εμπορίας του συνόλου της παραγωγής τους, όπως απαιτεί, πλην ειδικών περιπτώσεων, το άρθρο 125α, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1234/2007, σε συνδυασμό με το άρθρο 125γ του εν λόγω κανονισμού.
- 66 Αντιθέτως, ο συλλογικός καθορισμός ελάχιστων τιμών πωλήσεως στο πλαίσιο μιας ΟΠ ή μιας ΕΟΠ δεν μπορεί, στο πλαίσιο των πρακτικών που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση των καθηκόντων που τους ανατίθενται στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως της οικείας αγοράς, να θεωρηθεί ανάλογος προς τον σκοπό της σταθεροποιήσεως των τιμών ή προς εκείνον της συγκεντρώσεως της προσφοράς, οσάκις δεν επιτρέπει στους παραγωγούς οι οποίοι πωλούν οι ίδιοι την παραγωγή τους, στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 125α, παράγραφος 2, του κανονισμού 1234/2007, να πωλούν σε τιμή χαμηλότερη από τις ελάχιστες αυτές τιμές, δεδομένου ότι οδηγεί σε αποδυνάμωση του ήδη μειωμένου

επιπέδου ανταγωνισμού που παρατηρείται στις αγορές γεωργικών προϊόντων λόγω, μεταξύ άλλων, της δυνατότητας που παρέχεται στους παραγωγούς να συνιστούν ΟΠ και ΕΟΠ με σκοπό τη συγκέντρωση της προσφοράς τους.

67 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του κανονισμού 26, το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 2200/96, το άρθρο 2 του κανονισμού 1184/2006, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1182/2007, καθώς και το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, και τα άρθρα 175 και 176 του κανονισμού 1234/2007, έχει την έννοια ότι:

- πρακτικές οι οποίες αφορούν τον συλλογικό καθορισμό ελάχιστων τιμών πώλησεως, συνεννόηση όσον αφορά τις διατιθέμενες στην αγορά ποσότητες ή ανταλλαγή στρατηγικών πληροφοριών, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, δεν δύναται να εξαιρούνται από την κατά το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ απαγόρευση των συμπράξεων, οσάκις συμφωνούνται μεταξύ διαφορετικών ΟΠ ή ΕΟΠ, καθώς και με οντότητες μη αναγνωρισμένες από κράτος μέλος για την επίτευξη σκοπού που έχει καθοριστεί από τον νομοθέτη της Ένωσης στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης της οικείας αγοράς, όπως είναι οι επαγγελματικές οργανώσεις οι οποίες δεν έχουν το καθεστώς ΟΠ, ΕΟΠ ή διεπαγγελματικής οργάνωσης υπό την έννοια των εφαρμοστέων κανόνων της Ένωσης, και
- πρακτικές οι οποίες αφορούν συνεννόηση σχετικά με τις τιμές ή τις διατιθέμενες στην αγορά ποσότητες ή την ανταλλαγή στρατηγικών πληροφοριών, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, δύναται να εξαιρούνται από την κατά το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ απαγόρευση των συμπράξεων, οσάκις συμφωνούνται μεταξύ μελών της ίδιας ΟΠ ή της ίδιας ΕΟΠ που έχει αναγνωρισθεί από κράτος μέλος και είναι απολύτως απαραίτητες για την επίτευξη του σκοπού ή των σκοπών που έχουν ανατεθεί στην οικεία ΟΠ ή την οικεία ΕΟΠ σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες της Ένωσης.

Επί των δικαστικών εξόδων

68 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

Το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του κανονισμού 26 του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 1962, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων, το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2200/96 του Συμβουλίου, της 28ης Οκτωβρίου 1996, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών, το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) 1184/2006 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 2006, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2007, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1182/2007 του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 2007, για τη θέσπιση ειδικών κανόνων όσον αφορά τον τομέα των οπωροκηπευτικών, για την τροποποίηση των οδηγιών 2001/112/ΕΚ και 2001/113/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΟΚ) 827/68, (ΕΚ) 2200/96, (ΕΚ) 2201/96, (ΕΚ) 2826/2000, (ΕΚ) 1782/2003 και (ΕΚ) 318/2006 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ)

2202/96, καθώς και το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, και τα άρθρα 175 και 176 του κανονισμού 1234/2007, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 491/2009 του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 2009, έχει την έννοια ότι:

- πρακτικές οι οποίες αφορούν τον συλλογικό καθορισμό ελάχιστων τιμών πώλησεως, συνεννόηση όσον αφορά τις διατιθέμενες στην αγορά ποσότητες ή ανταλλαγή στρατηγικών πληροφοριών, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, δεν δύνανται να εξαιρούνται από την κατά το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ απαγόρευση των συμπράξεων, οσάκις συμφωνούνται μεταξύ διαφορετικών οργανώσεων παραγωγών ή ενώσεων οργανώσεων παραγωγών, καθώς και με οντότητες μη αναγνωρισμένες από κράτος μέλος για την επίτευξη σκοπού που έχει καθοριστεί από τον νομοθέτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως της οικείας αγοράς, όπως είναι οι επαγγελματικές οργανώσεις οι οποίες δεν έχουν το καθεστώς οργανώσεως παραγωγών, ενώσεως οργανώσεων παραγωγών ή διεπαγγελματικής οργανώσεως υπό την έννοια των εφαρμοστέων κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και
- πρακτικές οι οποίες αφορούν συνεννόηση σχετικά με τις τιμές ή τις διατιθέμενες στην αγορά ποσότητες ή την ανταλλαγή στρατηγικών πληροφοριών, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, δύνανται να εξαιρούνται από την κατά το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ απαγόρευση των συμπράξεων, οσάκις συμφωνούνται μεταξύ μελών της ίδιας οργανώσεως παραγωγών ή της ίδιας ενώσεως οργανώσεων παραγωγών που έχει αναγνωρισθεί από κράτος μέλος και είναι απολύτως απαραίτητες για την επίτευξη του σκοπού ή των σκοπών που έχουν ανατεθεί στην οικεία οργάνωση παραγωγών ή την οικεία ένωση οργανώσεων παραγωγών σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(υπογραφές)